

FIGYELŐ

IFJUSÁGUNK KULTURÁLIS-MŰVÉSZETI SEREGSZEMLÉJE

A felszabadulás után tartománvunk ifjúságának a noviszádi háromnapos fesztiválon nyílt először alkalma arra, hogy átfogóbb seregszemle keretében bemutassa kulturális-művészeti munkásságának eredményeit és felvonultassa legjobb szellemi erőit. A háromnapos tartományi ünnepség megrendezését nemcsak az előkészületben lévő nagy országos szemle tette szükségessé, hanem az is, hogy Vaidaság ifjúságának immár összegeznie kellett 3-4 esztendő szellemi tevékenységének eredményeit: levonni a tanulságokat és azokon okulva meg kellett nyitnia a kulturális-művészeti munka új és szélesebb távlatú szakaszát.

A noviszádi seregszemle egész Vaidaság ifjúságát megmozgatta és mind a tömegesség, mind pedig a művészi színvonal tekintetében híven érzékeltette azt az új és termékeny szellemi mozgalmat, ami jelenleg ifjúsági szervezeteink kulturális nevelőmunkáit kitölti. A tartományi fesztiválon 36 együttes 800 szereplője vonult fel, hogy számot adjon Bácska, Bánát és Szerémség ifjúságának sokrétű, de mégis egységes irányba mutató kulturális-művészeti tevékenységéről. A tömegesség után nem is annyira a fesztivál művészi összhatása, mint inkább a szereplők, éneklők és zenélők, szavalók és népi táncokat előadó fiatalok kisugárzó tudatos törekvése volt az, ami a szemlélőt megragadta és ami végeredményben az egész háromnapos felvonulás főpozitívuma volt. Törekvést láttunk komoly és elmélyedő kultúr munkára és törekvést láttunk az ifjúság belső egységének, sorsközösségének és célkitűzéseinek teljes vállalására is. A különféle nemzetiségek ifjú kultúr munkásainak népművészetet és egészséges népi hagyományokat ápoló megnyilatkozásaiban benne volt a sokaikú ifjúság egyívétartozásának friss vágva is: az ifjúság kézfogása, a testvériség-egység népeinket összekötő nagy valósága. De még valamire felhívta figyelmünket a vaidasági ifjúság háromnapos szép ünnepe. És ez az a nagy és korlátlan lehetőség, ami az új Jugoszláviában az ifjúság szellemi fejlődésének soha nem tapasztalt lendületet biztosít. Csak a szocialista társadalom szebb és emberibb világot építő új Jugoszláviában kerülhetett sor az ifjúsági kultúr munka ilyen szép és jelentős manifesztációjára; csak az az ország tehetette lehetővé az ifjú tehetségek ilyen szép erőpróbáit, mely országban a gazdasági javak és a kultúra igazi tulajdonosa a dolgozó nép. Ezekhez a megállapításokhoz hozzá kell tennünk még valamit, ami különösképpen megragadta figyelmünket. A fesztiválon igen nagy tömegben vonultatta fel nyers, de fejlődőképes erőit a munkás-paraszti ifjúság. A kulturális verseny beigazolta, hogy nemcsak a középiskolás ifjúság az, amely önmaga szellemi művelésével már sajátos helyzeténél fogva is komolyan foglalkozik; az ifjúsági kultúr munka területén egyre nagyobb

tömegekben jelentkezik és jut szóhoz a munkás-parasztifjúság is. Ez a jelentkezés természetesen még nem a kívánt mértékű, de határozottan biztató és komoly jele annak, hogy tartománvunk ifjúságának e nagy tömegeiben is kialakult és felülkerekedett a kulturális-művészeti fejlődés vágya és nem utolsó sorban a fejlődésben eddig megtett munkaszakasz számadásának óhaja. A munkásifjak főleg a kórusokban, a parasztfifjak pedig a népi táncsoportokban mutatkoztak be. Kétségtelen, hogy a fesztivál legnyersebb anyagát ők adták, de fejlődésükben meg kellett látnunk a kezdeti fejlődés roppant erőt; azokat a lehetőségeket, amik ebben a tömegben egyelőre még a felszín alatt feszülnek. E kiaknázatlan erők kibontakozása most már csak attól függ, milyen mértékű lesz az a támogatás, amely az ifjúság nagy tömegeinek útját a szellemi fejlődés irányába egyenesíti fogja.

Rátérve a fesztivál részletes elemzésére, elmondhatjuk, hogy a háromnapos ünnepségen ifjúságunk kulturális-művészeti tevékenységének nem minden területe volt egyenlő arányban és egyenlő minőségben képviselve. A legtömegesebbek és minőségileg is a legjobbak a népi táncsoportok voltak, főleg az uzdini román, a petrováci szlovák, a kupuszina magyar és a krszturi ruszin csoport. Ezek az együttesek komolyan készültek a versenyre és előadásmódiuk, népi táncuk ritmikája, népi játékaik szelleme a legszembetűnőbbben kifejezte Vaidaság népeinek egyszerű művészetét, ősi szokásait, vérmérsékletét, sajátos gondolat- és érzésvilágát. A négy nemzetiségi táncsoport szép teljesítménye után megérdemelten képviselte Vaidaság ifjúságát a november első napjaiban Beogradban megtartott szövetségi fesztiválon. A versenyen résztvettek azonban olyan népi táncsoportok is, amelyek igen gyenge teljesítményt nyújtottak. Mi itt csak a magyar csoportok elemzésére térünk ki nagy vonalakban. Magyar folklor csoportjaink előadásmódiában — mint a népi táncsoportok körzeti és járási versenyén általában — túltüntetett az eredeti népi táncritmikától merőben elütő idegen elem. Vaidaság nemzetiségei közül sajnos a magyar az, amelynek népi táncművészetét legnagyobb mértékben megfertőzte a modern tánc egészségtelen szelleme. Az egyes vidékek magyar népi táncaira a stilizáltságnak annyi sallangja ragadt, hogy az már egyenesen veszélyes és eredeti táncmotívumainkat teljes kipuusztlással fenyegeti. Immen van az, hogy az előadott népi tánc sokszor a foxtrott vagy más modern tánc benyomását kelti. A táncsoportok viselete pedig egyenesen elképesztő: a lányok például térdén felül érő szoknyákban vonulnak fel. A csoportokon általában túlerős a nemzeti színek kihangsúlyozása. A viselet így inkább nemzeti, mint népi. Magától értetődő, hogy az igazi népi táncoknak és a hamisítatlan népi játékoknak semmi közük sincs a fasizmus korszakát idéző tarkabarka gyöngyösbokrétás felvonulásokhoz. A fesztiválon szereplő csekélyszámú magyar népi táncsoport előadásmódiá ezúttal is figyelmeztetés volt arra, hogy eredeti népművészetünk és népi szokásaink megőrzésére és ápolására sürgősen tennünk kell valamit.

A fesztiválon bemutatkozott négy énekkar is. Legszebb és legtisztább harmóniával a szremszkamitrovicai »Pinki« szerepelt. A többi énekkar bemutatkozásában nem annyira a művészi előadásmód fogott meg bennünket, mint inkább a dal-kultúra felé ellenállhatatlan erővel kisugárzó fiatalos ragaszkodás és szeretet. Leggyengébben a szubotica-i ifjúmunkás-dalárda szerepelt, mely kellően be nem gyakorolt dalokat adott elő. A kellő felkészültség hiánya azonban nemcsak a szabadkai, hanem a többi énekkarok előadásmódiájában is kifejezésre jutott. Ez nem any-

nvira a kórusok bűne, mint inkább az ifjúsági szervezeteké, amelyek nem nyújtottak kellő szaktámogatást a dalárdáknak. Ifjúsági énekkaraink legközelebb csak úgy szerepelhetnek eredményesen, ha a szervezetek készközlnek számukra a kultúregyesületek szövetségének támogatását.

És mit tapasztaltunk szavalóinknál? Legnagyobb részük nem tudott mit kezdeni a költeményekkel. A versek gondolatmenetében való elmélyültség hiányát túlzott gesztikulálással igyekeztek helyettesíteni és így természetesen a kívánt művészi hatás ellenkezőjét érték el. A művészi szaválás előfeltétele a jó és szabályos hangsúly, a gondolatmenetben való elmélyültség, a költemény átértéke, csak itt-ott csillant fel. A szavalók nagyrésznél hiányzott a kellő orgánus is.

A népi énekesek igen jól megválogatták dalaikat. A legnagyobb baj azonban az volt, hogy a népdal zamata csaknem teljesen feloldódott az édeskés vendéglői stílusban. A népdalok nem a kocsmák borzózó levegőjében, hanem a puszták és hegyek tiszta derűjében tudnak csak igazán szárnyalni és tudják csak igazán kifejezni a nép bánatát, vagy örömét és iatékos kedvét.

A fesztiválon fellépett három műkedvelőegyüttes is. Részleges művészi teljesítményt csak a noviszádi nyújtott bár egy-két tagja nem tanulta be szerepét tökéletesen. A többi együttesre áll az, ami általában műkedvelőcsoportjaink színművészetének kezdeti fokát mutatja: játékukban nincs kellő elevenség, mozdulataik szögletesek és a jellemek illetve a típusok megrajzolása még nem eléggel hű. A műkedvelő-együttesekkel kapcsolatban is ugyanazt mondhatjuk, amit az énekkarokról jegyeztünk meg: nagyobb szaktámogatásra szorulnak.

A tartományi fesztivál eredményei és hiányosságai, természetesen átfőbb méreteken és nagyobb jelentőséggel megmutatkoztak a tíznapos beográdi seregszemlén is. Ez az ünnepszeg azonban, mely az egész ország ifjúságát mozgósította és a legjobb erőket vonultatta fel, mint egész, az ifjúsági kultúrmunka sokkal nagyobb és szebb eredményeit mutatta. Ez természetes is, ha a fesztivál szövetségi, országos jellegét és méreteit vesszük figyelembe. Ez a seregszemle még jobban kifejezhette mint a vajdasági, hogy ifjúságunknak a kultúrális-művészeti munka minden területén óriási lehetőségei vannak s hogy soraiiban nagyon sok olyan tehetség található, akinek fejlődését biztosítani a legfontosabb feladatunk. A beográdi fesztiválon és tartományi seregszemlénken is megegyezően megmutatta erőt az az ifjúság, mely a szocialista munka hősiességének már annyi sok példáját adta. Ezáltal azonban mint szellemi életünk úttörője vonult fel, mely nagy történelmi hivatásához méltó módon vállalta a munkát és felvette a harcot a szocialista társadalmon belül szocialista kulturánkért is.

Thurzó Lajos

Jugoszlávia Népfrentja a munkásosztály, a dolgozó parasztság, a népi értelmiség és a többi dolgozók szövetségének szervezeti formája, a munkásosztály vezetése alatt. (A JKP programja)